DM röviden

Karbantartási konferencia

Hazai és külföldi szakemberek részvételével kedden karbantartási konferencia kezdődött a Magyar Tudományos Akadémia Országház utcai kongresszusi termében. A négynapos tanácskozáson a termeléshez szükséges eszközök üzembentartásának gazdasági, technikai kérdéseit vitatják meg a résztvevők.

A konferenciát Kiss Ernő kohó- és gépipari miniszterhelyettes nyitotta meg, aki bevezetőjében egyebek között elmondotta: a vizsgálatok azt mutatják, hogy a termeléstechnika szintjétől elmaradt az állagmegóvás technikai színvonala. Ezért a KGM segítséget kíván nyújtani a karbantartás szervezésével foglalkozó vállalatoknak, többek között mintaszervező vállalatokat jelöltek ki, akiknek szervezési tapasztalatait más üzemek, gyárak is hasznosítják.

Hordószezon

Hudák György több mint három évtizede kádármester Tokajban. Gönci hordói, 200 literes tokaji érlelőhordói, valamint puttonyai kiállításokon is szerepelnek. Hudák mester most, a szüreti időben ugyancsak „kapós" a szőlősgazdák körében

FIZIKAI NOBEL-DÍJAK

A Svéd Tudományos Akadémia Nobel-díj bizottsága kedden úgy határozott, hogy dr. Leo Esaki és dr. Ivar Giaever amerikai, valamint dr. Biran G. Josephson angol fizikusnak adományozza az 1973. évi fizikai Nobel-díjat.

KÜLÖNLEGES TIMFÖLDEK

A hazai timföldgyárak közül egyedül az almásfüzitőiben rendezkedtek be az aktív, vagy más néven a különleges timföldek gyártására. Ez a rendkívül értékes termék egészen más fizikai és kémiai tulajdonságokkal rendelkezik, mint a kohósításra gyártott „közönséges" timföld. Az aktív timföldnek egyik fajtája például permetezőlébe keverve elpusztítja a peronoszpórát. Egy másik fajta a kőolaj és a különféle növényolaj-származékok, ezenkívül a levegő, az ipari gázok víztelenítésére használható. Egyre nagyobb szerepet kap az aktív timföld a gyógyszer- és a kozmetikai iparban is.

EMBERCSEMPÉSZEK

A jugoszláv rendőrség hétfőre virradó éjjel a jugoszláv—olasz határ közelében őrizetbe vett két olaszt és egy franciát, amikor megkíséreltek kilenc, a Mali Köztársaságból származó afrikait Olaszországba átcsempészni. Már október 13-án is történt hasonló eset. Egy olasz becsempészett hat, szintén Maliból származó mezőgazdasági munkást Olaszországba, hogy onnan továbbjuttassa őket a franciaországi „munkaerő feketepiacra". A hatóságok a történtekből arra következtetnek, hogy Észak-Olaszországban embercsempész bűnszövetkezet működik.

JUBILÁLÓ ISKOLA

Százéves a szegedi Madách utcai általános iskola. Ebből az alkalomból rendeznek november 6-án centenáriumi ünnepséget, s veszi fel az iskola Madách Imre nevét. November 6-án délelőtt 11 órakor a Szabadság filmszínházban tartják az ünnepséget. Előtte az iskolában emléktáblát avatnak, iskolatörténeti kiállítást nyitnak meg, ifjúsági könyvtárat és klubot avatnak.

MÉRGEZETT TEJ BRINDISIBEN

Brindisi olasz kikötővárosban több mint harminc gyereket kellett orvosi kezelésben részesíteni, mert mérgezett tejet fogyasztottak. Két gyermeket az óvodából szállítottak kórházba.

Amikor Casals itt járt

Hát ő is volt Szegeden? — kérdezhetné az olvasó. Igen, a most 97 éves korában elhunyt világhírű spanyol zeneművész *két ízben is* megfordult a Tisza partján.

Bizony, nagyon régen volt, nem is hiszem, hogy van még köztünk, aki emlékeznék szegedi hangversenyeire. Pedig amikor első ízben itt járt, hatvan éve, 1913-ban, autogramot is osztogatott, elvben tehát még aláírásából is maradhatott volna fönn legalább egy városunkban. *Ha volna ilyen valamely családi hagyatékképpen, majd jelentkezik vele gazdája.*

Egyébként ehhez az autogramhoz érdekes anekdota is fűződik. A *Szegedi Napló* írta a hangversenyről beszámoló cikkében 1913. február 18-án: „Az autogram-gyűjtők ugyancsak ostromolták a művészt, aki faját jellemző élelmességgel az autogramokat darabonként egy koronáért vesztegette. Felesége, aki szintén elkísérte Szegedre, egy igénytelennek látszó kis asszony, különben szintén elismert gordonkaművész, nagy szakavatottsággal söpörte be a koronákat." Az enyhe malíciával írt cikket két nappal később a *Móra Ferenc* szerkesztette *Szegedi Napló* korrigálta. *Koronás autogramok* című cikkében *(g)*, valószínűleg *Gracza János*, megírta részint: Casals közölte, hogy a koronákat *jótékony célra* fordítja, részint pedig azon sem akadt fönn, hogy a művész, akit anyagilag különben sem becsül a gazdagok világa, *akár koronánként gyűjti is össze a neki járó, művészetével kiérdemelt summát.*

Ez a kis közjáték egyáltalán nem zavarta meg Casals szereplésének egyértelmű és kifogást nem ismerő visszhangját. Első szegedi látogatása alkalmával *önálló hangversenyt* adott. A rendező, az akkori szokások szerint, magánvállalkozó volt, ahogy a hirdetésekből látom, minden bizonnyal *Endrényi Imre* lapkiadó, nyomdász és könyvkereskedő. A jegyeket ugyanis az ő könyvesboltjában árulták, s az ő lapja, a *Szegedi Híradó* pár nappal előbb már egész oldalas — szaknyelven: kolumnás — keretes hirdetésekben hívta föl *„a világ ez idő szerint legünnepeltebb zeneművészének"* szereplésére a szegedi zenekedvelők figyelmét. A hangverseny *1913. február 16-án*, vasárnap este 9 órakor kezdődött a Tisza-szálló hangversenytermében. Érdekes ez a kései kezdés; ez akkoriban általános szokás lehetett, mert egy év múlva ugyanott, s ugyanakkor kezdődött a második szereplése is.

Műsorának első felében *Locatelli Szonátáját, Bach G-dúr szvittjét* és *Beethoven Változatok* című művét játszotta, a második részben pedig három kisebb darabot *(Huré: Air, Foure: A szicíliai nő, Popper: Tarantella) mutatott be.* Zongorán a Szegeden már korábban is szerepelt *Dienzl Oszkár* kísérte.

A kritikai visszhang, mint mondtam, egyhangú dicséret volt. Egyedül az akkori *Délmagyarország, Pásztor József* lapja hallgatott, nem is vett tudomást Casals jelenlétéről. Ennek bizonyára nem Casals elleni éle volt, hanem üzleti vetélkedés Pásztor és Endrényi között. A *Szegedi Híradó* szerint: „Az estet Szeged zenei szenzációi közé kell sorolnunk." A *Szegedi Napló* ezt írta: „Amit produkált, abban a technika és az érzés csodálatos tökéletességben mutatkozik." Aztán: „Alacsony, kopasz ember Casals Pablo Ahogy leül a zsúfolt és forró terem emelvényén, és gordonkáján a Locatelli-szonáta első hangja kél, az arca nyomban átszellemül. Néhány pillanat és ember és hangszer valósággal eggyé olvad . . .'

A *Szeged és Vidéke* zenekritikusa szerint Casals valamennyi bemutatásra kerülő zeneművet „elképzelhetetlen tökéletességgel" játszotta. „Művészetét másokéhoz hasonlítani lehetetlenség. Forró szív lakik ebben az ábrándos tekintetű spanyol művészben."

Majdnem pontosan egy év múlva, *1914. február 25-én* ismét Szegeden volt Casals. Ezúttal nem egyedül, hanem a Casals-trió vezetőjeként, *George Enesco* hegedűművész és a Párizsban élő *Szántó Tivadar* zongoraművész társaságában. A hétköznap és a kései kezdés ellenére ismét megtelt a Tisza-szálló hangversenyterme. „A gordonkának mai napság az egész világon elismert első mestere" — ahogyan a *Délmagyarország* jellemezte — most is fönntartás nélküli sikert aratott. Társait is egyöntetűen elismeréssel fogadta a szegedi kritika, de természetes, hogy elsősorban Casals művészetét méltatták ezúttal is. *Haydn Cigánytrióját, Beethoven Giestertrióját* és *Brahms H-dúr trióját* adták elő. „A mai hangverseny — írta a *Szegedi Híradó* másnap — messze felette áll az idei koncertszezon összes eseményeinek." A *Szeged és Vidéke* kritikusa szerint: „Casals Pablónak minden művészi affektáltság nélkül való fejedelmi fölényessége sem nyomta el társainak nemes, tisztult, érett művészetét . . ." A *Szegedi Napló* is hasonlót hangsúlyoz: „Külön nagy dicséretére válik Casalsnak, hogy az ő hatalmas, nagy művészetét e célnak alá tudta rendelni, és nem törekedett egyéni sikerre. Hogy azután mégis ő volt az est hőse, ez már akaratán kívül történt. Az övéhez hasonló nagy művészetet nem lehet elrejteni még a kamarazene sáncai mögé sem, még a legfegyelmezettebb, legnagyobb művészettel sem."

*

Szeged művészeti hagyományai között jelentős Casals két szereplése. Talán egyszer megérjük, hogy a Tisza-szálló hangversenytermében márványtábla örökíti meg az ott hangversenyező világhírű művészek (Bartók, Casals, Fricsay és a többiek) nevét és halhatatlan emlékét.

Péter László

7—11°

Várható időjárás szerda estig: felhőátvonulások, szórványos esőkkel. Mérsékelt, időnként élénk délnyugati, nyugati, majd megerősödő és északnyugati-északkira forduló szél. Az éjszakai lehűlés gyengül. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán: 7—11 fok között.

A „FEKETE ÖZVEGY" ROKONAI

A napokban új látnivalókkal gazdagodott a fővárosi állatkert rovarháza. Dél-Afrikából, illetve Algériából ajándékképpen harminc pókot küldtek, a hírhedt „fekete özvegy" rokonait, s velük együtt kisméretű cselőpókokat is.

Pénz helyett

— Miért vagy olyan szomorú?

— Hát hogyne lennék! Írtam a szüleimnek, hogy küldjenek pénzt olvasólámpára, mert éjjel is tanulni akarok.

— Na és?

— Nem pénzt küldtek, hanem egy olvasólámpát.

Pályázat külföldi ösztöndíjakra

A Művelődésügyi Minisztérium pályázatot hirdet szocialista országok felsőoktatási intézményeibe az 1974/75-ös tanévre, teljes egyetemi, főiskolai képzésre. Külföldi egyetemi, főiskolai ösztöndíjra pályázhatnak azok, akik az 1973/74-es tanévben valamely középiskola negyedik osztályos tanulói; az 1973/74-es tanévben a választott szaknak megfelelő felsőoktatási intézmény elsőéves, vagy katonai szolgálatot teljesítő előfelvett hallgatói; üzemben, vagy vállalatnál dolgoznak, és 1970-ben, vagy azóta érettségiztek.

A részletes pályázati felhívás és a jelentkezési lap beszerezhető a középiskolákban; a megyei — Budapesten a kerületi — tanácsok művelődésügyi osztályain; egyetemek, főiskolák rektori hivatalában (főigazgatóságán), az ipari nagyüzemek személyzeti osztályain. A pályázatok benyújtásának határideje 1973. december 15.

A pályázók 1974. január 20—31. között a választott szaknak megfelelő felvételi tárgyakból (a Szovjetunióba és NDK-ba pályázók orosz, illetve német nyelvből is), hazai felsőoktatási intézményben tesznek felvételi vizsgát.

A felvételi vizsgákkal, az ösztöndíj elnyerésével, az ösztöndíjra felvett fiatalok állami juttatásával és az esetleges szülői térítéssel kapcsolatos tudnivalókat, valamint a felvételi vizsgák tantárgyankénti követelményét a pályázati felhívás tartalmazza.

HAZAÉRKEZETT A SZOT-KÜLDÖTTSÉG

Kedden délelőtt hazaérkezett Bulgáriából a Szakszervezetek Országos Tanácsának küldöttsége, amely Gáspár Sándornak, a SZOT főtitkárának, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának vezetésével részt vett a VIII. Szakszervezeti Világkongresszuson.

TANÁCSKOZÁS A VÁROSTÖRTÉNETRŐL

A Budapesti Történeti Múzeum, a Magyar Történelmi Társulat, a Magyar Tudományos Akadémia várostörténeti albizottsága és Budapest főváros levéltára október 24—26. között Budapest egyesülésének 100. évfordulója alkalmából várostörténeti konferenciát rendez az Akadémián. A tanácskozásra vendégek érkeznek a Szovjetunióból, Csehszlovákiából, Jugoszláviából, Lengyelországból, Romániából, Franciaországból és Ausztriából.

KÖNNYŰIPARI TÁRGYALÁSOK

E héten Budapesten tartja hatodik ülésszakát a magyar—csehszlovák könnyűipari állandó munkacsoport. A kedden megkezdődött tanácskozást Pesti Ernő és Jozef Kopca miniszterhelyettesek vezetik. Megvitatják a könnyűipar gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésének, valamint az együttműködés továbbfejlesztésének különböző kérdéseit. Áttekintik a szakértői munkacsoportok működését is.

ÁRVÍZVÉDELMI GÁT

Fél hónappal a határidő előtt elkészült a 32 kilométer hosszú szamos—túrközi árvízvédelmi gát. A 2,7 millió köbméter föld felhasználásával kialakított 4—6 méter széles és csaknem 4 méter magas gátat 232 millió forintos költséggel hozták létre. Az 1970-ben elöntött Tisza—Szamos—Túr közötti területet védi a pusztító árvizektől, s ugyanakkor a környék belvízvédelmét is szolgálja. Az úgynevezett „gátudvarban" a tervek szerint hatalmas víztározót alakítanak ki.

Rablótámadás

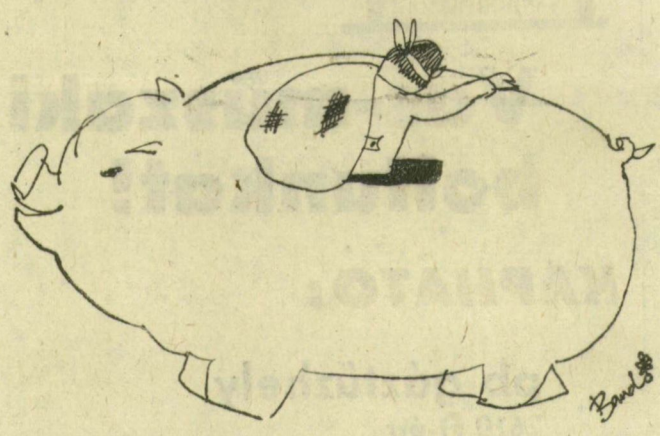

Rendelet az építőipari dolgozók elszállásolásáról

Az építésügyi és városfejlesztési miniszter rendeletben szabályozta — az érintett miniszterrel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben — az építőipari dolgozók szálláson történő elhelyezését. Az új intézkedés hatálya most már nemcsak az ÉVM és a tanácsi vállalatokra, hanem az építőipari ágazathoz tartozó összes szervezetre kiterjed.

A rendelet egységes jogszabályba foglalta a korábban különböző egyéb intézkedésekben megjelent utasításokat, szabályokat. Alapvető intézkedésként írja elő, hogy a munkáltató köteles a változó munkahelyre alkalmazott építőipari dolgozó szálláson történő elhelyezéséről gondoskodni, hogy ha az a menetrend szerinti közforgalmú közlekedési eszközzel vagy vállalati csoportos szállítással a munkarendnek megfelelően lakóhelyéről a munkahelyre nem tudna naponta bejárni, vagy az utazással együtt átlagosan napi 14 óránál többet kellene eltöltenie lakóhelyétől távol.

A rendelkezés meghatározza, hogy a munkáltatónak milyen módon kell gondoskodnia a dolgozók elhelyezéséről. Kivételes esetekben, ha a munkáltató egy hónapnál rövidebb időre nem tud szállásról gondoskodni, akkor a szállás biztosításával megbízhatja az érintett dolgozót is. Ebben az esetben a dolgozót a városban naponta 12, községben pedig 10 forint megváltási díj illeti meg. Kimondja a rendelet, hogy a dolgozó által fizetendő szállástérítési díj mértékét, valamint a közös munkásszállás kategorizálását az illetékes szakmai szakszervezettel, illetve a helyi érdekképviseleti szervvel egyetértésben kell meghatározni.

Fontos intézkedés, hogy családi szállást még abban az esetben sem szabad létesíteni, hogy ha a családtagok a szállást nyújtó munkáltatónál dolgoznak.

DÉLMAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szeged városi Bizottságának napilapja. — Megjelenik hétfő kivételével naponta, hétköznapokon 8, vasárnaponként 12 oldalon. — Főszerkesztő: F. Nagy István. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: 6740 Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. — Telefon: 13-535, 13-003. — Felelős kiadó: Kovács László. — A lapot nyomja: Szegedi Nyomda, Szeged, Bajcsy-Zs. u. 28. — Index: 29 057 Előfizetési díj egy hónapra 20 forint